
**ARAU :
INDUSTRIEEL-ARCHEOLOGISCHE
WANDELINGEN DOOR BRUSSEL.**

Na de rondritten 'BRUSSEL 1900' en 'BRUSSEL VAN DE JAREN 30' organiseerde de franstalige Brusselse Vereniging ARAU gedurende september en oktober jl. een reeks fascinerende industrieel-archeologische verkenningen doorheen Brussel.

ARAU staat voor "Atelier de Recherche et d'Action Urbaines".

Op de uitnodiging voor de geleide industrieel-archeologische bezoeken vatten zij hun opties zelf samen als volgt :

"L'A.R.A.U. est un comité d'habitants, il lutte pour la reconstruction de Bruxelles et pour le contrôle des habitants sur l'aménagement de leur ville. Les tours de l'ARAU ont pour but principal de revaloriser Bruxelles, d'aider à comprendre son évolution, de mettre en alerte sur les menaces et agressions qui la visent, d'inviter à agir".

Tijdens een ruim 3 uur durende busreis doorheen Brussel werd een tiental malen uitgestapt voor een bezoek aan een indrukwekkend gebouw of site.

Een eerste bezoek werd gebracht aan de *ex-Zennesluis* aan de Poincarrélaan. Gezien de Zenne sedert 1955 omgeleid werd ligt het gebouw van de sluiswachters en de sluis zelf er erg verwaarloosd bij. Het zou de bedoeling zijn van de huidige eigenaar om het gebouw, dat hij kocht voor een symbolische frank, terug op te knappen.

Een goed voorbeeld van een geslaagde omvorming van een oude stoffenfabriek is het *Stadsarchief* van de stad Brussel in de Huidevettersstraat.

De oude fabriek *Wacquez* herbergt nu de archieven die tot voor 1980 in de toren van het Brusselse Stadhuis opgestapeld werden. Vandaar ging de bustocht naar de wijk *Ma Campagne* te Elsene waar bewezen wordt dat zelfs in hoog residentiële wijken ook de functie tewerkstelling schuilt : in de Waffelaerstraat en de Ijskelderstraat werd een halte gehouden bij oude Carrosseriebedrijven - voormalige koetsenmakerijen - glasbedrijven en de *Entrepôts frigorifiques et glaciers de Bruxelles*. In de kelders van dit laatste bedrijf bevinden zich 15 meter diepe "containers" waarin het ijs gestockeerd werd. In de

tijd dat het Brussels waterleidingsnet nog niet bestond werd voor de ijsproductie water geput uit de nabijgelegen "Etangs d'Ixelles".

Via Elsene belanden we in St.-Joost in de Liefdadigheidsstraat. In de zogenaamde *Impasse de la Palette* waren er in het begin van deze eeuw de werkhuizen van de verffabriek *MOMMEN*, die echter nu gebruikt worden door een twintigtal kunstschilders. De tocht gaat verder langs de Noordwijk waar een graansilo omgevormd werd tot sociale woningen. In St.-Jans-Molenbeek is er het plan K. als voorbeeld van een oude suikerraffinaderij die omgevormd werd tot een cultureel centrum.

De tocht ging ook langs de *bronsfabriek*, waarvan de renovatie eerstdaags start. De bronsfabriek, die startte in

1859, staakte haar activiteiten ongeveer 100 jaar later. Een bewonerskollektief werkte een plan uit om er een animatiecentrum ten dienste van de volksskulptuur van te maken. Ook een jeugdherberg staat op het programma. In de ARAU-tour stond ook een bezoek aan de *loodtoren* in de Fabrieksstraat op het programma. In deze toren, die in 1875 opgericht werd in opdracht van HH. Pelgrims en Bombeek naast een bestaande gieterij en die na WO. II tot de sluiting in 1962 toebehoorde aan de Metallurgie Hoboken, werden loden kogeltjes gefabriceerd. Het lood werd bovenaan de toren vloeibaar door een soort zeef gegoten (naargelang het kaliber). Tijdens de val koelden de looddruppels af om tenslotte in vaste vorm onderaan in een waterbad terecht te komen.

Publiciteit schrijfwerkersatelier Dekeyn frères, 1850 (verzameling Le-mercier)

Tenslotte werd in Anderlecht een bezoek gebracht aan de voormalige drukkerij *Goossens*, recentelijk omgevormd tot lokalen voor een beroepsschool. De renovatie behaalde de eerste prijs in een wedstrijd van de Commission Française de la Culture, een wedstrijd die verwezenlijkingen bekroonde waarbij oude gebouwen een zinvolle nieuwe bestemming krijgen.

De tocht eindigde bij de *overdekte markt van St.-Géry*. In dit gebouw met prachtige gietijzeren spanten (daterend van 1881) werd tot 1977 vlees en gevogelte verhandeld. Sinds de opening van een nieuwe Groothandelsmarkt buiten het Brusselse stadscentrum staat deze overdekte markt leeg.

A.R.A.U., de Brusselse Raad voor het Leefmilieu, en het "Comité de Défense de Bruxelles-Centre" stellen reeds allerlei nieuwe functies voor, gaande van ateliers voor kunsthandwerkers tot concertgebouw of schoolmuseum.

De A.R.A.U.-tochten kenden een zeer ruime weerklank bij het publiek. De efficiënte publiciteitscampagne van A.R.A.U. voor hun activiteiten is daar wellicht niet vreemd aan.

De bustochten zullen wellicht hernomen worden in de loop van 1985. Voor meer inlichtingen : A.R.A.U., Gatti de Gamondstraat, 204, 1180 Brussel, Tel. 02/ 513.47.61.

P. Viaene